

УДК 338.432:005.591
JEL: O30; Q16
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-5-222-228>

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОКРАЩЕННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА: ЦІЛІ, ПРИНЦИПИ, ЧУТЛИВІСТЬ ДО НТП

©2025 ХАЛІН С. В.

УДК 338.432:005.591
JEL: O30; Q16

Халін С. В. Управління інноваціями як інструмент покращення техніко-технологічного потенціалу аграрного підприємства: цілі, принципи, чутливість до НТП

Систематичне оновлення техніко-технологічного потенціалу підвищує капіталізацію підприємства та його інвестиційну привабливість. Метою дослідження є визначення цілей і принципів управління інноваціями в контексті покращення техніко-технологічного потенціалу аграрного підприємства з урахуванням його чутливості до науково-технічного прогресу (НТП). За результатами проведеного дослідження було всебічно проаналізовано питання формування цілей управління інноваціями з урахуванням умов воєнного стану в Україні та їх впливу на обґрунтування моделі інноваційного розвитку техніко-технологічного потенціалу аграрного підприємства. Проведений аналіз акцентував на критичній ролі управління інноваціями для забезпечення життєздатності та подальшого розвитку аграрних підприємств України, особливо в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Визначено, що техніко-технологічний потенціал агросектора є не просто інструментом підвищення ефективності, а стратегічним активом, що потребує постійного інноваційного оновлення. Першочергові завдання, такі як гарантування безперервності виробничого процесу, мінімізація воєнних ризиків, оптимізація логістики та подолання дефіциту ресурсів, демонструють виняткову чутливість до НТП. Більше того, принципи адаптивності, ресурсної оптимізації, швидкого впровадження, інноваційної безпеки та клас-терної співпраці утворюють синергетичну матрицю, що формує основу для стійкого та конкурентоспроможного агробізнесу. Приділено увагу питанням чутливості цілей управління інноваціями до науково-технічного прогресу в сучасному агробізнесі. Доведено, що інновації в діяльності аграрних підприємств слід розглядати як фундамент стійкості та розвитку агробізнесу в умовах кризових трансформацій. Обґрунтовано, що цілеспрямоване управління інноваціями є необхідною умовою не лише для відновлення, а й для якісної трансформації аграрного сектора України, забезпечуючи його інтеграцію у глобальні ринки та зміцнення продовольчої безпеки держави.

Ключові слова: управління інноваціями, розвиток, техніко-технологічний потенціал, аграрне підприємство, цілі, принципи, науково-технічний прогрес.

Рис.: 1. **Бібл.:** 9.

Халін Станіслав Васильович – кандидат економічних наук, директор Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки і технологій сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого (вул. Інженерна, 5, смт Дослідницьке, Київська обл., 08654, Україна)

E-mail: ndi@ndipvt.com.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7510-5056>

UDC 338.432:005.591
JEL: O30; Q16

Khalin S. V. Innovation Management as a Tool for Improving the Technical and Technological Potential of an Agrarian Enterprise: Goals, Principles, Sensitivity to Scientific and Technological Progress

Systematic updating of the technical and technological potential increases the capitalization of the enterprise and its investment attractiveness. The aim of the research is to determine the goals and principles of innovation management in the context of improving the technical and technological potential of agrarian enterprises, taking into account their sensitivity to scientific and technological progress (STP). The results of the research comprehensively analyzed the issues of forming innovation management goals considering the conditions of martial law in Ukraine and their impact on the substantiation of the model for innovative development of the technical and technological potential of agrarian enterprises. The carried out analysis underscored the critical role of innovation management in ensuring the viability and further development of agrarian enterprises in Ukraine, especially under martial law and during post-war recovery. It has been determined that the technical and technological potential of the agrarian sector is not just a tool for increasing efficiency, but a strategic asset that requires constant innovative renewal. Priority tasks, such as ensuring the continuity of the production process, minimizing the war-related risks, optimizing logistics, and overcoming resource shortages, demonstrate exceptional sensitivity to scientific and technological progress. Furthermore, principles of adaptability, resource optimization, rapid implementation, innovative security, and cluster cooperation create a synergistic matrix that forms the basis for a sustainable and competitive agribusiness. Attention has been given to the sensitivity of innovation management goals to scientific and technological progress in modern agribusiness. It is proved that innovations in the activities of agrarian enterprises should be viewed as the foundation of the resilience and development of agribusiness in the context of crisis transformations. It is substantiated that purposeful management of innovations is a necessary condition not only for recovery but also for the qualitative transformation of the agrarian sector of Ukraine, ensuring its integration into global markets and strengthening the food security of the State.

Keywords: innovation management, development, technical and technological potential, agrarian enterprise, goals, principles, scientific and technological progress.

Fig.: 1. **Bibl.:** 9.

Khalin Stanislav V. – Candidate of Sciences (Economics), Director of the Ukrainian Research Institute of Forecasting and Testing of Machinery and Technologies for Agricultural Production named by Leonid Pogorilyi (5 Inzhenerna Str., Doslidnytske, Kyiv obl., 08654, Ukraine)

E-mail: ndi@ndipvt.com.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7510-5056>

В умовах гострого дефіциту кадрів важливо, що впровадження інновацій сприяє покращенню умов праці та підвищенню привабливості аграрного сектора для кваліфікованих кадрів. Автоматизація та механізація процесів зменшує фізичне навантаження та підвищує безпеку, роблячи підприємства більш конкурентоспроможними на ринку праці. Систематичне оновлення техніко-технологічного потенціалу, включно з модернізацією машинно-тракторного парку та впровадженням цифрових платформ, підвищує капіталізацію підприємства та його інвестиційну привабливість. У контексті динамічного технологічного прогресу постійний інноваційний розвиток є запорукою збереження конкурентоспроможності, оскільки пасивна позиція неминує призводити до відставання. Підприємства, які активно впроваджують інновації, отримують суттєві конкурентні переваги, маючи змогу запропонувати унікальні продукти, знизити собівартість та оперативно реагувати на зміни ринкового попиту. Тож управління інноваціями стає критично важливим інструментом для агропідприємств, особливо в умовах повномасштабної війни в Україні.

Підґрунтя інноваційного розвитку підприємств агросфери знайшли своє відображення в наробках багатьох вітчизняних і закордонних вчених. Так, у своїх працях вказану проблематику розглядали такі науковці, як: В. Бойко, Т. Васильців, Т. Гагалюк, М. Граубнер, О. Ємець, Г. Кененбай, Т. Ларіна, М. Лизак, Р. Лупак, С. Мовчун, С. Огінок, Остапчук, І., О. Ревенко, В. Скрипник, Н. Судук, Т. Сус, З. Тітенко, Т. Тулґабаєва, О. Цюпа, У. Чомапов, Е. Шоман та інші. Узагальнення наявних у відкритому доступі досліджень науковців висвітлює досить широку проблематику щодо того, що ефективність управління інноваціями аграрних підприємств є процесом безперервним, стратегічно орієнтованим і таким, що має ґрунтуватися на чітко виражених цілях розвитку техніко-технологічного потенціалу. В такому контексті питання забезпечення розвитку агробізнесу є маловивченим і таким, що потребує додаткового опрацювання з урахуванням умов воєнного та повоєнного часу.

Метою дослідження є визначення цілей та принципів управління інноваціями в контексті покращення техніко-технологічного потенціалу аграрного підприємства з урахуванням їх чутливості до НТП.

У контексті повномасштабної війни в Україні управління інноваційним розвитком техніко-технологічного потенціалу аграрних підприємств набуває особливої актуальності та специфічних завдань. Першочерговим імперативом стає забезпечення безперервності виробничого процесу

та системна мінімізація ризиків, детермінованих прямою дією бойових дій, руйнуванням критичної інфраструктури, дестабілізацією логістичних шляхів та суттєвим дефіцитом ресурсів. У цих умовах стратегічні інновації не просто є обов'язковим елементом сучасного виробництва [4, с. 22], а підвищують ефективність і стають ключовим фактором стійкості та функціональності агропідприємств.

Визначена гострота ситуації та необхідність розв'язання цих першочергових завдань зумовлюють виняткову чутливість усіх цілей управління інноваціями до науково-технічного прогресу (НТП). На думку науковців [5; 7–9], фактично, саме інноваційні рішення, що ґрунтуються на новітніх технологіях, стають тією рушійною силою, яка дозволяє агропідприємствам не просто адаптуватися, а й прогресувати в умовах безпрецедентних викликів. Розглянемо детальніше, як кожна із зазначених цілей критично залежить від імплементації досягнень НТП.

Тож у практичній площині доцільно розглянути детальніше, як сформовані цілі управління інноваціями в агробізнесі чутливі до впливу науково-технічного прогресу (НТП), особливо в нинішніх умовах. НТП є не просто каталізатором, а й рушійною силою, що дозволяє досягати цих цілей зі значно більшою ефективністю та швидкістю.

1. Виживання та розвиток агробізнесу має надзвичайно високу чутливість до НТП. У сучасних умовах НТП є ключовим фактором виживання. Агропідприємства, які ігнорують інновації, ризикують втратити конкурентоспроможність. Розвиток в агросекторі без залучення новітніх технологій практично неможливий. Наприклад, генетичні дослідження та біотехнології дозволяють створювати більш стійкі до хвороб і посухи сорти, що критично важливо для стабілізації врожаїв за умов кліматичних змін і воєнного стану. Цифровізація (інтернет речей, великі дані) дає можливість приймати обґрунтовані рішення, мінімізуючи ризики та максимізуючи прибуток.

2. Оптимізація виробничих процесів та мінімізація ризиків теж відрізняються дуже високою чутливістю до НТП, оскільки саме він надає інструменти для глибокої оптимізації. Технології точного землеробства (GPS-навігація, сенсори ґрунту, дрони для моніторингу) дозволяють чітко дозувати ресурси (добрива, пестициди), знижуючи витрати та екологічне навантаження. Робототехніка та автоматизація здатні замінити людську працю в небезпечних або рутинних операціях, що особливо актуально за умов нестачі робочої сили. Штучний інтелект (ШІ) може прогнозувати погоду-

ні умови, поширення шкідників, або навіть ринкові ціни, допомагаючи агропідприємствам миттєво реагувати та мінімізувати потенційні втрати.

3. Зниження залежності від централізованих комунікацій та забезпечення автономності, на нашу думку, має трохи слабшу за попередні чутливість до НТП, але точно високу. Сучасні технології НТП, такі як сонячні панелі, вітрові турбіни, біогазові установки та енергоефективне обладнання, дозволяють агропідприємствам створювати власні джерела енергії, зменшуючи залежність від нестабільної електромережі. Автономні системи зрошення, що працюють на сонячній енергії та контролюються дистанційно, є чудовим прикладом технологічного рішення для забезпечення безперебійної діяльності в умовах перебоїв з водопостачанням або електроенергією.

4. Адаптація до змінних умов ринку та забезпечення конкурентоспроможності має надзвичайно високу чутливість. НТП дозволяє агропідприємствам бути гнучкими та адаптивними. Наприклад, електронні торгові платформи та логістичні рішення, побудовані на базі цифрових технологій, дають змогу швидко знаходити нові ринки збуту та оптимізувати ланцюги поставок, що критично важливо під час блокування традиційних шляхів. Технології переробки та зберігання (наприклад, модифіковані атмосфери, нові методи консервації) дозволяють подовжити термін придатності продукції, розширити її асортимент та вийти на нові сегменти ринку.

5. Створення доданої вартості та реінвестиції мають помірну чутливість до НТП. Науково-технічні тенденції та розробки безпосередньо впливають на можливості створення високомаржинальної продукції. Завдяки інноваціям сировина може бути перетворена на продукцію з високою доданою вартістю: від органічних продуктів, що вимагають спеціалізованих технологій вирощування, до перероблених продуктів харчування, біопалива чи навіть фармацевтичних компонентів, вироблених за допомогою біотехнологій. Це генерує додатковий прибуток, який може бути реінвестований у подальший технологічний розвиток і розширення.

6. Забезпечення стійкості та відновлення аграрного бізнесу в контексті повоєнного розвитку щодо чутливості до НТП відрізняється надзвичайно високим, і навіть визначальним, рівнем. У контексті повоєнного відновлення та стійкого розвитку аграрного сектора НТП стає не просто інструментом, а фундаментом для відбудови та модернізації.

Аргументуємо свою думку, виходячи з реалій бізнес-середовища, що склалися. Післявоєнне відновлення неможливе без інноваційних рішень для

розмінування та рекультиваци земель. НТП пропонує дистанційні технології виявлення мін (наприклад, з використанням дронів з георадарами), роботизовані системи для очищення полів, а також біотехнології для швидшого відновлення родючості ґрунтів, що були забруднені чи пошкоджені. Без цих технологій процес повернення земель до сільськогосподарського обігу буде надзвичайно довгим і дорогим.

Щодо відновлення та модернізації інфраструктури. Зруйновані елеватори, склади, переробні заводи потребують не просто відбудови, а модернізації на основі новітніх технологій. НТП дозволяє впроваджувати енергоефективні та екологічні рішення (наприклад, «зелене будівництво», системи моніторингу та контролю на основі IoT), що забезпечать стійкість агропідприємств до майбутніх викликів. Впровадження інноваційних систем зберігання, таких як модифіковані газові середовища, дозволить знизити втрати після збору врожаю.

Гостро стоїть проблема дефіциту ресурсів та екологічних викликів. Воєнні дії загострили проблеми з доступом до води, енергії та робочої сили. НТП через точне землеробство, відновлювані джерела енергії та автоматизацію дає можливість вирішувати ці проблеми системно, забезпечуючи ресурсоефективність та екологічну стійкість. Наприклад, розумні системи зрошення мінімізують споживання води, а сонячні панелі на фермах знижують залежність від централізованої енергомережі. Для повноцінної інтеграції української агропродукції на європейські та світові ринки необхідна відповідність високим стандартам якості та безпеки. НТП дозволяє впроваджувати системи простежуваності продукції (наприклад, блокчейн-технології), забезпечувати сертифікацію виробництва за міжнародними стандартами (ISO, GlobalGAP) та використовувати інноваційні методи контролю якості. Це відкриває нові можливості для експорту та забезпечує довгострокову стійкість бізнесу.

Слід зазначити: очевидним є факт, що відбудова потребуватиме нових кваліфікованих кадрів. НТП створює попит на інженерів, IT-фахівців, операторів дронів та роботів, що сприяє розвитку освітніх програм і перекваліфікації населення. Це є важливим аспектом не лише економічного, а й соціального відновлення. Багато бізнес-процесів сьогодні гальмується суто технічно та територіально, тож першочерговим є відновлення ланцюгів постачань і логістики, особливо зважаючи на короткі терміни реалізації певних видів агропродукції. Застосування НТП у логістиці, наприклад через оптимізаційні алгоритми, інтелектуальні транспортні системи та розробку нових,

більш стійких транспортних маршрутів, дозволить швидше відновити та підвищити ефективність постачання сировини та збуту готової продукції.

Отже, можна стверджувати, що НТП не просто покращує, а кардинально змінює можливості досягнення цих цілей. В умовах воєнного стану, де ресурси обмежені, а ризики високі, швидке та ефективне впровадження інновацій, що базуються на НТП, є не просто перевагою, а життєвою необхідністю для українського агробізнесу. В контексті повоєнного відновлення управління інноваціями, засноване на НТП, є не просто бажаним, а життєво необхідним стратегічним пріоритетом. Це дозволить не лише відновити, а й трансформувати український агросектор, зробивши його більш сучасним, стійким і конкурентоспроможним на глобальному рівні.

Візуалізація взаємозв'язку між цілями та принципами управління інноваціями в умовах війни дозволяє краще зрозуміти комплексну природу інноваційного розвитку агропідприємств, зокрема їх техніко-технологічного потенціалу (рис. 1).

Розглянемо організаційні аспекти взаємозв'язку цілей управління інноваціями з принципами управління ними в агробізнесі. В умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, де управління інноваціями є критичним, організаційні аспекти взаємозв'язку цілей і принципів управління набувають ключового значення.

Вони формують матрицю, що забезпечує ефективне функціонування та розвиток агропідприємства.

1. Адаптивність і гнучкість як основа для досягнення всіх цілей. Формування плоских організаційних структур з мінімальною бюрократією та швидким прийняттям рішень. Це передбачає створення міжфункціональних команд (*cross-functional teams*), які можуть оперативно реагувати на зміни та впроваджувати нові технології. Безперервність виробництва (швидка зміна постачальників, логістики), мінімізація ризиків (оперативне реагування на загрози), адаптація до ринку (швидка зміна асортименту), стійкість (здатність перебудовувати процеси під нові реалії).

НТП дозволяє швидко переналаштовувати виробничі лінії, дистанційно керувати процесами, використовувати модульні технології, що легко адаптуються.

2. Ресурсна оптимізація через інновації як інструмент виживання. Впровадження систем внутрішнього аудиту та моніторингу ресурсів (енергія, вода, добрива, робоча сила) з використанням цифрових платформ. Створення відділів або відповідальних осіб за «зелені» та енергоефективні

технології. Стимулювання ощадливого виробництва. Виживання та розвиток (зниження собівартості продукції), оптимізація процесів (ефективне використання кожного ресурсу), автономність (самозабезпечення критичними ресурсами). НТП через точне землеробство, відновлювані джерела енергії та автоматизацію дозволяє досягти максимальної ресурсної ефективності.

3. Орієнтація на швидке впровадження та короткостроковий результат. Побудова процесів за принципами «agile» та «scrum» для інноваційних проектів. Це означає розбиття великих проектів на менші, керовані «спринти» з чіткими короткостроковими цілями. Створення пілотних проектів для швидкого тестування інновацій перед повномасштабним впровадженням. Безперервність виробництва (швидке усунення «вузьких місць»), мінімізація ризиків (оперативна перевірка ефективності рішень), адаптація до ринку (швидкий випуск нового продукту або зміна технології). НТП сприяє цьому через модульність технологій, можливості симуляції та швидкого прототипування.

4. Інноваційна безпека та стійкість. Розробка та впровадження протоколів кібербезпеки для захисту цифрових систем управління. Створення резервних копій даних і децентралізованих систем зберігання інформації. Розробка планів неперервності бізнесу (BCP), які включають інноваційні рішення для швидкого відновлення після форс-мажорів. Інвестування в технології, що підвищують фізичну безпеку об'єктів, а також виживання (захист даних і активів), оптимізація (безперебійність роботи систем), стійкість (швидке відновлення після пошкоджень). НТП надає інструменти для шифрування даних, хмарних рішень, а також нових матеріалів, що підвищують стійкість споруд.

5. Кластерна співпраця та обмін досвідом. Логічні активна участь у регіональних агрокластерах і асоціаціях, а також започаткування партнерських програм з науково-дослідними установами, стартапами та постачальниками технологій. Розвиток (доступ до нових знань і технологій), адаптація до ринку (спільний пошук нових можливостей), стійкість (взаємодопомога, обмін найкращими практиками). НТП спрощує комунікацію та обмін даними, дозволяючи формувати ефективні віртуальні кластери.

6. Цифрова трансформація як основа інновацій. Важливі призначення CDO (*Chief Digital Officer*) або відповідальних за цифровізацію, інвестиції в цифрову інфраструктуру (високошвидкісний інтернет, IoT-платформи, хмарні сервіси). За таких умов критично необхідним є навчання персоналу цифровим навичкам [3]. З економічної точки зору бажана оптимізація всіх процесів (автомати-

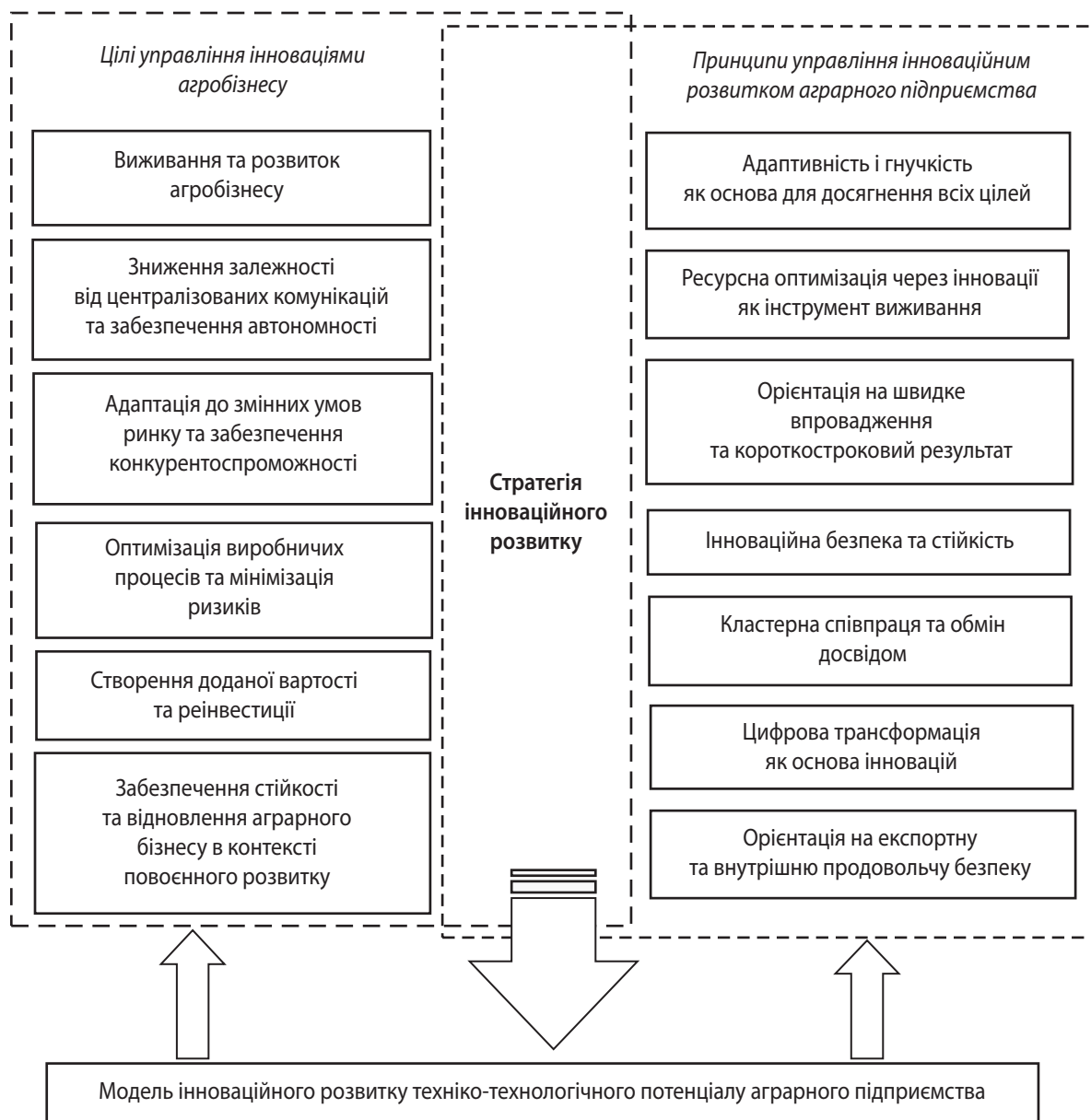

Рис. 1. Обґрунтування моделі інноваційного розвитку техніко-технологічного потенціалу аграрного підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [1; 2; 3; 6].

зація, аналіз даних), адаптація (гнучкість систем), створення доданої вартості (нові цифрові продукти та послуги), стійкість (дистанційне управління, моніторинг). У такому плані НТП фактично є синонімом цифрової трансформації, оскільки більшість сучасних інновацій мають цифрову природу.

7. Орієнтація на експортну та внутрішню продовольчу безпеку. Інтеграція міжнародних стандартів якості (ISO, GlobalGAP) у виробничі процеси. Розвиток систем простежуваності продукції (від поля до столу). Інвестиції в технології, що дозволяють переробляти продукцію з високою доданою вартістю для експорту, а також зберігати її для внутрішніх потреб. Моніторинг світових ринків і потреб споживачів. Розвиток (розширення

ринків збуту), створення доданої вартості (збільшення прибутку), стійкість (диверсифікація ризиків, забезпечення продовольчої безпеки країни). НТП надає технології для глибокої переробки, верифікації якості та безпеки продукції.

Ці організаційні аспекти є взаємопов'язаними та створюють синергетичний ефект, дозволяючи агропідприємствам не просто вистояти, а й стати рушійною силою відновлення та розвитку української економіки.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження було всебічно проаналізовано питання формування цілей управління інноваціями з урахуванням

умов воєнного стану в Україні та їх впливу на обґрунтування моделі інноваційного розвитку техніко-технологічного потенціалу аграрного підприємства.

Проведений аналіз акцентував на критичній ролі управління інноваціями для забезпечення життєздатності та подальшого розвитку аграрних підприємств України, особливо в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Визначено, що техніко-технологічний потенціал агросектора є не просто інструментом підвищення ефективності, а стратегічним активом, що потребує постійного інноваційного оновлення. Першочергові завдання, такі як гарантування безперервності виробничого процесу, мінімізація воєнних ризиків, оптимізація логістики та подолання дефіциту ресурсів, демонструють виняткову чутливість до науково-технічного прогресу (НТП). Саме впровадження новітніх технологій, від точного землеробства та автоматизації до біотехнологій та цифрової трансформації, дозволяє досягати цих цілей із необхідною оперативністю та ефективністю. Більше того, принципи адаптивності, ресурсної оптимізації, швидкого впровадження, інноваційної безпеки та кластерної співпраці утворюють синергетичну матрицю, що формує основу для стійкого та конкурентоспроможного агробізнесу.

Приділено увагу питанням чутливості цілей управління інноваціями до науково-технічного прогресу в сучасному агробізнесі. Доведено, що інновації в діяльності аграрних підприємств слід розглядати як фундамент стійкості та розвитку агробізнесу в умовах кризових трансформацій.

У цьому контексті цілеспрямоване управління інноваціями є необхідною умовою не лише для відновлення, а й для якісної трансформації аграрного сектора України, забезпечуючи його інтеграцію у глобальні ринки та зміцнення продовольчої безпеки держави. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Boiko V., Lyzak M., Vasylytsiv T. et al. Financial and Economic Performance of Agricultural Enterprises: Analysis and Policy Improvement. *Agricultural and Resource Economics*. 2024. Vol. 10. Iss. 4. P. 129–155. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.04.06>
2. Graubner M., Ostapchuk I., Gagalyuk T. Agrohholdings and land rental markets: a spatial competition perspective. *European Review of Agricultural Economics*. 2021. Vol. 48. Iss. 1. P. 158–206. DOI: <https://doi.org/10.1093/eurrag/jbaa018>
3. Ревенко О. В., Ларіна Т. Ф., Іванова В. О. Розвиток конкурентних переваг аграрного підприємства: сучасні виклики та питання цифровізації. *Україн-*

ський журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Т. 9. № 4. С. 75–79.

DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-4-11>

4. Скрипник В. В. Інноваційний розвиток аграрних підприємств України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2021. № 20. С. 19–24. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.20.2021.252585>
5. Сус Т., Судук Н., Ємець О., Мовчун С., Цюпа О. Інноваційний розвиток аграрного сектора: моделі фінансування та оцінка впливу фінансування на регіональному рівні. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2023. Vol. 2. P. 181–193. DOI: [10.55643/fcaptp.2.49.2023.4021](https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.4021)
6. Titenko Z. Modeling the impact of capital investments on the financial security of agrarian enterprises. *Economics and Business Management*. 2023. Vol. 14. Iss. 1. P. 109–118. DOI: [https://doi.org/10.31548/economics14\(1\).2023.007](https://doi.org/10.31548/economics14(1).2023.007)
7. Chomanov U. Ch., Tultabaeva T. Ch., Kenenbay G. S. et al. Development of Industrial and Agricultural Enterprises on the Basis of Innovation Management. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2019. Vol. 10. No. 8. P. 2297–2304. DOI: [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8\(46\).08](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8(46).08)
8. Davydenko N., Titenko Z., Mrachkovska N., Horislavska I. Integral Assessment of the Financial Security Level of Agrarian Corporations of Ukraine. *Studies of Applied Economics. Special Issue: Impact of Current Trends in Social Commerce, Economics, and Business Analytics*. 2021. Vol. 39 No. 7. DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i7.4984>
9. Лебедева В. В., Крупіца І. В., Шепелева О. В., Черкасов Д. Ф. Ідентифікування факторів впливу інноваційних ризиків на стадіях розроблення інноваційних проєктів на виробничих підприємствах. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Т. 10. № 2. С. 12–16. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-2-1>

REFERENCES

- Boiko, V. et al. "Financial and Economic Performance of Agricultural Enterprises: Analysis and Policy Improvement". *Agricultural and Resource Economics*, vol. 10, no. 4 (2024): 129-155. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.04.06>
- Chomanov, U. Ch. et al. "Development of Industrial and Agricultural Enterprises on the Basis of Innovation Management". *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, vol. 10, no. 8 (2019): 2297-2304. DOI: [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8\(46\).08](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8(46).08)
- Davydenko, N. et al. "Integral Assessment of the Financial Security Level of Agrarian Corporations of Ukraine". *Studies of Applied Economics. Special Issue: Impact of Current Trends in Social Commerce, Economics, and*

- Business Analytics*, vol. 39, no. 7 (2021).
DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i7.4984>
- Graubner, M., Ostapchuk, I., and Gagalyuk, T. "Agroholdings and land rental markets: a spatial competition perspective". *European Review of Agricultural Economics*, vol. 48, no. 1 (2021): 158-206.
DOI: <https://doi.org/10.1093/eurrag/jbaa018>
- Lebedieva, V. V. et al. "Identyfikuvannia faktoriv vplyvu innovatsiinykh ryzykiv na stadiakh rozroblennia innovatsiinykh proektiv na vyrobnychykh pidpriemstvakh" [Identification of Factors Influence of Innovation Risks at the Stages of Development of Innovation Projects at Manufacturing Enterprises]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, vol. 10, no. 2 (2025): 12-16.
DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-2-1>
- Revenko, O. V., Larina, T. F., and Ivanova, V. O. "Rozvytok konkurentnykh perevah ahrarnoho pidpriemstva: suchasni vyklyky ta pytannia tsyfrovizatsii" [Development of Competitive Advantages of Agricultural Enterprises: Current Challenges and Digitization Issues]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, vol. 9, no. 4 (2024): 75-79.
DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-4-11>
- Skrypnyk, V. V. "Innovatsiinyi rozvytok ahrarnykh pidpriemstv Ukrainy: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku" [Implementation of Foreign Experience of Strategic Management at Domestic Enterprises of the Agricultural Sector]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskyi politekhnichnyi instytut»*, no. 20 (2021): 19-24.
DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.20.2021.252585>
- Sus, T. et al. "Innovatsiinyi rozvytok ahrarnoho sektora: modeli finansuvannia ta otsinka vplyvu finansuvannia na rehionalnomu rivni" [Innovative Development of the Agricultural Sector: Financing Models and Assessment of the Impact of Financing at the Regional Level]. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 2 (2023): 181-193.
DOI: [10.55643/fcaptp.2.49.2023.4021](https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.4021)
- Titenko, Z. "Modeling the impact of capital investments on the financial security of agrarian enterprises". *Economics and Business Management*, vol. 14, no. 1 (2023): 109-118.
DOI: [https://doi.org/10.31548/economics14\(1\).2023.007](https://doi.org/10.31548/economics14(1).2023.007)